

Budapest, 1879.

30. szám.

Julius 24.

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár**: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések ára**: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni

= A „Katholikus Hetilap“-ra még folyvást előfizethetni a lap élén olvasható feltételek mellett. Bizalomteljesen kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy a lapot ismerőseik s barátaik körében terjeszteni s illetőleg a lapnak új előfizetőket szerezni méltóztatnának.

Egy tekintet Franciaországra.

Épen nem szándékunk politizálni, annál kevesbbé, mivel azt e lapok programja úgy sem engedi meg. De a mik ma Franciaországban történnek, azok vallási tekintetből is az egyházaért érdeklődő katolikust nagyon közel érintik. Az ugynevezett, ma már elfogadott Ferry-javaslat, mely Franciaországban az oktatás szabadságának véget vet, s visszaállítja az oktatásra nézve az állami monopoliumot, melyet évek előtt a lánglelkű Dupanloup orleansi püspöknek és lelkes szövetségeseinek a szabad és katolikus oktatás javára megbuktatnia sikerült volt, s ezen állami monopolium visszaállításával Franciaországban a katolikusok ügye az oktatást illetőleg, melyre nézve, mióta az szabadrá lett, nem egészen egy évtized alatt a világ bámulatával találkozó eredményeket mutattak föl, a jó Ég tudja, mennyi időre, ismét visszahanyatlott.

Pedig a francia republikánusok ezen a közszabadságot eltipró intézkedéseket még azzal sem indokolhatják, hogy azzal a reactiót akarták büntetni. A francia katolikusok épen nem képeztek reactiót a republica ellen; sőt akárhány püspöki szózat jelent meg, melyek a hiveknek azt hirdették, hogy a katolikus egyháznak nincsen semmi oka a republicával, mint ilyennek ellenséges lábón állani.

A francia köztársaság vezérférfiait az egyház ellen indított jelenlegi harcában a vallás elleni gyűlölet vezérli. S ezzel kétségtelenül siettetik bukásokat. Az egyház üldözőinek mindenha az volt sorsuk, hogy előbb vagy utóbb böszültségöknek maguk estek áldozatul.

Főleg Franciaországban, hol a nemzetnek óriási nagy többsége nem csak névleg, de valóban katolikus, hol tehát a mai kormány üldözési rendszerében épen nem takarózhatik azzal, hogy a nemzet többségének ohajtásával találkozik, szinte előre megmondhatni, hogy a mai tényleges hatalmat szomorú szereplése teréről már a közel jövő le fogja szorítani.

S fog utána maradni nagy pusztulás. Könnyebb rombolni, mint építeni. Mennyi időre lesz ismét a katolikusoknak szükségök, mennyi áldozatkészséget kellend újra igénybe venniök, hogy különösen az oktatás terén évek hosszú során méhszorgalommal és nagy áldozatokkal létesített műveiket helyreállítsák, még azon esetben is, ha a mai kormányt igazán szabadságtisztelő conservatív kormány váltaná föl!

Nekünk egyéni nézetünk, hogy Franciaországban, hol a republikánusokon kívül annyi, akár melyiknek sikerét lehetlenné tevő vagy legalább fölötté megnehezítő politikai párt létezik, egy időre legalább, mint kiegészítő eszköz átmeneti stadiumul szükség leendett a köztársaságra; de oly köztársaságra, mely határozottan conservatív alapon áll, és mint conservatív hatalom a szabadságot vallási dolgokban is tiszteletben tartja.

Igy azonban a mai kormány vitéz dolgai valószínűleg siettetni fogják a monarchia visszaállítását. A rossz is jót eredményezhet. A mérsékeltbb keresztény-érzelmű republikánusok elfordulnak oly köztársaságtól, mely a szomorú emlékü commune tagjaiból toborzza

támaszait: a monarchisták pedig annál biztatóbb reménnyel fognak sorakozni.

Nem kérdezzük, melyik monarchicus párt bir a győzelem legtöbb kilátásával. Nekünk csak az lehet ohajunk, hogy Franciaországnak, mint az egyház legidősebb leányának legyen valódi keresztény monarchiája.

Fölsimerte ennek szükségét I. Napoleon, midőn a keresztény cultust a forradalom rombolásai után visszaállította. A történelem bizonyítja, hogy a császár szerencsétlenségei az egyházzal való szakításkor vették kezdetüket.

Ugyanazon tanulságot nyújtja III. Napoleon története.

A tekintélyes bonapartista párt remévei a Zuluharcban megölt ifju császári hercegreb pontostak össze. A franciaországi katolikus egyház a Napoleonoknak készségesen a hála adójával hódolt mindazon jókért, melyekben részökről részesített; általában azonban a kereszténység közös atyjának több könyvet, mint örömet okoztak.

A hagyomány tehát a katolikusokat nem vonzotta a bonapartistákhoz. A szerencsétlen ifju császári herceg, IX. Pius pápa keresztfia azonban menten atyja befolyásaitól, rövid életpályáján oly szép reményeket keltett maga iránt, hogy Franciaország katolikusai politikai pártkülönbség nélkül olyannak tekintették, ki hivatalban van egykor a francia trónon a két első Napoleon által az egyházon ütött sebeket begyógyítani. Halála után, midőn a titkok fátyola föl szokott lebenni, mély és őszinte vallásosságáról oly megható részletek jöttek napvilágra, miszerént okszerűen föl lehet tenni, hogy kedvező körülmények közt jeles katolikus fejedelem válandott belőle.

Föltehető azért, ha életben maradt, a francia katolikusok nagy része a bonapartisták törekvéseit támogatta volna.

Halála e pártra és általán a monarchia ügyére fölötté érzékeny esapás volt. Napoleon Jeromos a vörös herceg, ki annyiszor tüntetőleg nyilvánította az egyház és pápaság elleni gyűlöletét, bár, hallomás után, legújabbán katolikus pártférfiaknak oly ígéreteket tett, melyek ezeket megnyugtatták, alig fogja még a bonapartista pártot is teljesen megnyerhetni.

De érzik Franciaországban a vallás és rend barátai, hogy magának az országnak érdekében a mai forradalmi áramlatnak véget kell vetni. Egyes jelek arra mutatnak, hogy a bonapartista és egyéb monarchicus pártok közt közeledés történik. Ha egyedül a jog és igazság érdekében egy nagy conservatív párt jó létre, mely a nemzet erejét fölemészti, tekintélyét csökkentő forradalomnak vet véget, azzal az egyesült monarchicus

pártok Franciaországnak és a világbéke ügyének ropant szolgálatot fognak tenni. Az egyesülés lenne a monarchia hajnala. A többit megérleli az idő. **F.**

Leborulok oltárodnál....

Leborulok oltárodnál
Oh irgalmas hatalom,
Trónusodnak szent lépcsőjét
Könnyhullatva csókolom.
Mint a zajgó tengerhullám
Elsimul, ha partot ér:
Lelkem fájo érzeménye
Csendesül, ha hozzád tér.

A fájdalmas szü sebének
Gyógyulása nálad van;
Nyugtot, üdvöt emberektől
Várni, kérti hasztalan.
Küzdelminkhez te adsz erőt,
Bátorítsz, ha csüggedünk;
Nélküled a ránk toluló
Hullámok közt elveszünk.

Im oltárod lépcsőjénél
Irgalmadhoz fordulok,
Fenségedhez forró szívvel
Esedezve sóhajtok.
Adj világot éjszakámnak,
Érzelmimnek szent hevet,
Hogy megviva bármi bajjal
Dicsérhessem nagy neved!

Erödi Daniel.

A pörirat.

Louis Collas beszélye.

(Folytatás.)

II.

»De, kedves leányom, bizonyára felejtetted, hogy ezen pört nem ő indította meg, s hogy kényszerítve volt magát védelmezni. Nem volt-e ő legközelebbi rokona boldogult nagybátyjának, ki után örökölt? Vajjon ő volt-e oka annak, hogy ezen unokaöcscse, ezen művész, hogy is híjják? Brehier, gondolom, csalódott vérmes reményeiben? Volt-e ő köteles hitelt adni az utóbbi által fölhozott okoknak nem tudom miféle adóságra nézve, melyet a boldogult az ő atyja irányában állítólag szerzett?«

»A mennyiben én Brehier urról beszélni hallottam, legkevésbé sem lehet róla föltetni, hogy ő képes lett volna hazug követelésekkel előállani.«

»Ő ezt jó hizemüleg tehetette, kedvesem; s miért nem lehetett volna jó hitben Bocardet ur is? Legalább a törvényes jog az ő részén volt, és mégis, midőn értesült, hogy én a pört ellene elvállaltam, a melyet, mint későbbben be kellett ismernem, meg nem nyerhettem,

önkényt jött hozzám kiegyezkedést ajánlani, mely szép tettét kiválóan gyöngéd lelkismeret látszott sugalni. Brehier ur visszautasított minden ajánlatot a kiegyezésre és hajthatatlan maradt; ő vagy mindent akart, vagy semmit; a pörnek kimenetele, mint tudod, ez utóbbi eset volt.

»És kedves apám akkor kissé zokon is vette neki, hogy oka volt azon szerfölött ritka esetnek a törvényszék előtt, hogy Albanel ur az elvállalt pört elveszítse?«

»Nem, de nem birtam magamban elnyomni azon gondolatot, hogy ezen ügyben a szebbik szerep Bocardet urnak jutott.«

A fiatal lány hallgatott; nem volt mit felelnie atyja okoskodására, és mégis egész külseje eléggé mutatta, hogy nincs meggyőzve.

»Szegény Valentinem«, jegyzé meg erre tréfásan az ügyvéd, »valóban, nem bírod megtagadni nemedet, jól mondom én mindig, hogy a nőknél a hajlam és az érzelmek igen gyakran helyettesítik az észtan szigoru törvényeit. Te nagyon elfogult vagy Bocardet ur ellen; hadd küzdjem le ezen határozatlan benyomásokat, segítségül hiva tapasztalatomat s emberismeretemet. Én sokat tanulmányoztam Bocardet urat, és a jó véleményt, melyben róla vagyok, mások is megerősítették, a kikenél fetőle tudakozódtam. A védelem tehát, melyet az imént hallottál, egészen rendén van; de engedd szavaimat egyszersmint begyőznöm.

»Emlékszel, ugy-e, azon támadásra, melynek boldogult anyád és te ki voltatok téve, a midőn még Choisy közelében a Szajna folyó partján laktunk; ügyeim épen ugy, mint tegnap, engem visszatartóztatnak Párisban, s ti egyedül voltatok; az éjnek mély sötétségét fölhasználva, gonosztevők támadták meg a házat; titeket akkor egy idegen szabadított meg, ki a támadókat megfutamította, s nyomtalanul eltűnt, a nélkül, hogy megismertette volna magát. Az ismeretlen szabadító nagy hállára kötelezett le minket, s elismerésünket oly jól esett volna neki tanúsítanunk.«

»Igaz, és én oly igen kívántam mindig behatolni a titokszerűségbe, a melybe szabadítónk rejtőzködött.«

»Lám, ez is egy érv, melyet Bocardet ur előnyére fölhasználhatok.«

»Ön tehát tudja, kedves apám, hogy ő az?«

»Egy idő óta már meg is vagyok győződve róla, kedves Valentinem; a körülmények és mindaz, a mit megfigyeltem ezen hitemet már majdnem bizonyossággá változtatták. Anyád szintén szerette volna megtudni az igazságot. Idézd csak vissza emlékezetedbe az utolsó levelet, melyet Párisból írt, midőn együtt utaztunk akkor. Ó, mint e levelében írta, oda jutott, hogy felfődözte azon ismeretlen barátot; ő bizonyára meg tudta becsülni az ő jellemét; ő leküzdötte benne azon tartózkodást, melyet akkori szerény anyagi körülményei, kötelességévé tettek, és ki tudta belőle csalni azon forró szeretetnek titkát, melyet irántad szívében táplált, nevét mindazáltal elhallgatta előttünk, és föltette magában, hogy mihelyt hazajövünk, őt be fogja nekünk mutatni. — Fájdalom, a halál nem engedett neki időt, hogy levelében közölt tudósításait kiegészítse s ígérését teljesítse. — De ezen levél, melyet én azóta ismételve át és átolvá-

tam, s ugy gondolám mindig, másra nem vonatkozhatott, mint csakis Bocardet urra.«

Az ügyvéd megállt, s feleletet látszott várni; de a fiatal lány hallgatott.

»Neked még most is vannak kételyeid«, fogta fel ismét a beszéd fonalát; »jól van! hallgass tovább. Kényszerítesz a méltányosság ellen véteni, de meg vagyok győződve, hogy nem fogsz elárulni. Ismered Daunis asszonyságot; midőn egyszer beszélgetésbe ereszkedtem vele, egynéhány bizalmas szót ejtett, melyekből arra engedett következtetnem, hogy a choisy-i esemény hőse Bocardet ur volt; de szigoru titoktartást kívánt tőlem, mi igen természetes; ő nem merne előttünk mutatkozni, ha csak távolról is gyanúsítanók őt, hogy a tett nemes szolgálatért valamire számít; én megígértem, hogy hallgatni fogok erről; de elfogult előítéleled kényszerített engem ezt tudodra adni.«

»De kedves apám, én azt tartom, hogy ha Bocardet urnak annyira szívének feküdnék, hogy magát titokban tartsa, akkor sokkal egyszerűbb lett volna senki-nek egy árva szót sem szólni szép tettéről, még magának Daunis asszonyságnak sem.«

»Ejnye, Valentine! nem illik hozzád ezen szenvedélyes gyanúsítás; valóban, igazam volt, midőn mondtam, hogy indokolatlan előítélettel vagy szemben az én védezcemmel!«

»És mégis tudod, kedves apám, hogy tőled tanul-tam, soha öntetszést nem találni bármily helytelen elfogult véleményben más ember irányában, és hogy soha sem tudnék magamnak valami balítéletet megbocsátani.«

Ezen szavakra sokkal inkább érzékenyült, az ügyvéd, mintsem akarta volna láttatni, s őszülő haj-fürtei alatt jóakaratu nyílt tekintete elárulta a leggyöngédebb vonzódásnak indulatait, melyek látszólag a többieket mind uralták

»Légy boldog, kedves gyermekem, ez egyedüli óhajom, kérdezd meg szívedet s eszedet; ezek, tudom, nem fognak soha tévutra vezetni!«

Ezzel karjaiba szorítá hozzá simuló leányát s mindegyik visszahuzódott a maga szobájába.

II.

Ezen beszélgetés Valentinét aggodóvá és habozóvá tette. Szíve ugyan nagyra, magasra törő volt, de képzelő tehetsége soha sem tévedt regényes álmódások mezejére. Jól tudta, hogy az emberi élet az engedmények és kiegyezések egész sorát követeli, s legkevésbbé sem siet valószínű egy fiatal lány agyában megszűlemllett eszményt. Belátta egyszersmind, hogy az ajánlat, mely kínálkozik, egyike a legkedvezőbbeknek. Ha atyjának tapasztalt odaadása neki Bocardet urat férjül ajánlotta, vajjon állott-e neki jogában engedni bizonyos idegenkedésnek, melyet szívében érzett, de melyet semminemű komoly ellenvetéssel, semmi alapos okkal igazolni nem birt. Ezen fiatal ember mindig kifogástalan illedelemmel viseltetett iránta, s őszintén látszott őt szeretni; honnét volt mégis azon tartózkodás, azon kedvetlen érzet, mely szívet elfogta, valahányszor őt jönni látta? Vajjon azon óhajnak, melyet haldokló anyja

félig érthetlenül kifejezett, ő reá semmi nyomatékkal sem kellett birnia? Vajjon megfeledezett volna-e már azon háladatosságról, melylyel elismerőleg tartozott ama nagylelkű idegen iránt, ki önfeláldozásának nemes tettét mindeddig gyöngéd titkos fátyollal borítá?

Mindezen kételyek és habozások erősen foglalkoztatták aggódo lelkét a következő napok alatt. Keserű szemrehányásokat tett magának azon nyomasztó gondok miatt, melyeket atyjának homlokáról leolvasni vélt: erősen vádolta magát, hogy nagyon is nagy helyet engedett gondolataiban a bizalmatlanságnak és gyanúsításnak, és mégis azon gondolat, hogy valamikor az atya által megjelölt irányban induljon, megijeszté őt.

Épen kézimunkával volt elfoglalva szobájának ablak mélyedésében, midőn szemei két fényképre estek: az egyik boldogult anyjának képe vala, a másik egy öreg urat ábrázolt, kinek egész alakja csupa jóságra mutatott, s szemeiből őszinte emberszeretet látszott mosolyogni.

»Szegény édes anyám, úgy mond, te már nem bírsz felelni kérdéseimre, de te, kedves bátyjám, a te tanácsodat még lehet kikérnem. Te is, igen, te is nem egyszer faggattál engem, hogy képzelődő, elkapatott okosdi vagyok; gyakran mondogattad, hogy találékony vagyok, midőn arról van szó, hogy képzelő tehetségem szeszélyeit igazoljam, és mégis, midőn még vizsgáló bíró voltál, soha semmibe sem vetted-e azon benyomást, melyet valakinek külalakja, természete, jelleme, egész lelkülete, ama száz és százféle jelentékteleneknek látszó részletek, a figyelmes szemlélőre tesznek; nem volt bátorságod nekem határozottan tagadó választ adni. Te annyiszor biztosítottál engem szeretetedről; no jól van hát! nem sokára el fogsz jönni hozzánk s akkor majd nyilvánítod véleményedet a tanácskozásban.«

Ezen gondolat megnyugtatótá őt, az idő rendkívül kedvező volt és atya tudtára adta, hogy csak késő esti órákban fog visszatérni Párisból; s így magával vivén az öreg Angelikát, a legjobb kedvben kiment sétálni.

Lehaladva a természet zöld bársony szőnyegén, a tengerparthoz vezető lejtőn, egy ideig a part hosszában sétáltak, annak érdes, sziklás mosásain, metsző kövisein, melyeket a tengernek még nem volt elég ideje kicsiszolni, azután pedig fölmentek a meredek lejtőségen, mely Sainte-Adresse magaslataira vezet. Az idő még mindig fölséges volt, nyugatról meglehetősen erős széláramlat keletkezett s pajkosan kezdett játszadozni Valentine barna hajfürteivel, melyeket széles szalmakalap fedett. Ez gyönyörrel szívta magába az oceán erős illatu levegőjét, s rózsás kedvében találta magát a szemei előtt elterülő fényes látványnyal szemközt. Könnyű s biztos léptekkel haladt egyik szikláról a másikra s közbe-közbe jókedvűen nevetette az öreg szolgálót, ki alig bírta őt lihegve követni.

Valentine tengerre irányzott tekintetével követni látszott a dagály mozdulatait, mely mind inkább a part felé közelgetett. Azután, mintha gondolatainak más irányt akarna adni, meggyorsítá lépteit, követve a szolgálót által, ki fáradt léptekkel utána rohant, szuszogva, mint kovács műhelyben a fuvó. — Valentine, ki jól ismerte Angelikát, kinek legfőbb hibája az volt, hogy nagyon szeretett dörmögni a sors szeszélyei ellen, ez

egyszer mitsem adott rá, és még megkettőztette jókedvű esintalankodásait, a melyekhez az öreg hű cseléd, úgy látszott, teljesen hozzá volt szokva.

»Gyorsan«, szolt visszafordulva a fiatal leány, miután egy meredek hegy gerinczen túl volt, »végre itt vagyunk, itt vagyunk, itt kipihenhetsz.«

»Bizony, nem fog ártani, kisasszony«, dörmögött magában az öreg cseléd.

»Nyisd fel hát szemeidet, Angelika, és mondd, nem vagyunk-e gazdagon kárpótolva azon kis fáradságért, melyet tettünk?«

»Oh igen, ez nagyszerű«, felelt az öreg oly hangon, mely legkevésbé sem volt összhangzatban urnőjének lelkesült hangulatával.

Ha bátorsága lett volna, bizonyára kereken kimondja, hogy a párisi Rivoli-utca, vagy a Templeboulevard neki bizony sokkal esabítóbbnak látszik.

És bizony e gyönyörű fekvésű helyen nem kellett igen messzire menni a természet-esodálásban, hogy az ember a legnagyobb gyönyörrel élvezhesse azon nagyszerű látványkellemeit, mely itt a két sétálóknak szemei alatt elterült. Fölértek már akkor a lejtőségek magas síkjára, és ama gyönyörű gótizlésű kápolna közvetlen közelében találták magukat, melyet a tengerészek »Miasszonyunk a Hullámokhoz« (Notre-Dame des Flots) név alatt ismernek. A tenger egyhanguan susogott a part sziklái és széles habszegély által jelezte hullámainak határát. Kissé tovább gyönyörűen váltakoztak a zöldes, kékes, ezüstös vízrétegek, s a csodaszép boltívet képező létkör minden egyes színezete s árnyékzata visszaverődött az óriási mozgó viztükörben. A láthatáron, a leáldozó nap sugarai biborszínű lepellel vonták be az oceán nyugodt színét, mi egy óriási tűz képét idézte föl az ember képzeletében.

Az esti szellő, gyöngén lengeté a halászsajkák fehér vitorláit, melyek fel-feltünedezének, a meddig csak a szem elláthatott; ezek fölött mintegy uralkodni látszának a nagy kereskedelmi hajók, magas árbócaikkal, míg a hatalmas gőzösök keresztül-kasul hasíták a hullámokat, sűrű füstgomolyokat hagyva maguk után. A tengeri madarak egész rajokban röpdösének a víz fölött csapdosva néha-néha hosszú szárnyaikkal annak tükrét, s betöltve köröskörül hangos lármaikkal a levegőt. Nyugaton Havre városa tünt fel nagy utcáival, templomaival, emlékeivel, kikötő-medenczéivel, a hol az árbócok egész erdeje sürgött-forgott. Ingouville magaslati kiteríték egész nagyszerűségökben gyöngéden hullámzott puha gypszönyegeiket legszebb ékességökkel, a terebélyes, zöldellő fákkal és költséges, pompás kéjlakokkal.

Valentine leült egy kőre, öreg cselédje mellé; elmélyedve a szemei előtt elterülő festői tájkép szemléletébe, elringattatta magát a mosolygó természet kellemes összhangja által s elszigetelte magát mintegy az egész világtól. Egyszerre fölrezzent a lejtő ormára fölhangzó léptek zajára; kevéssel utána két sétáló egyént látott előtűnni, kik a kápolna felé vezető uton haladva egész közel elmenének mellette a nélkül, hogy őt észrevették volna a kiálló szirt mögött, mely őt részben elfodé.

Egyszerűen öltözött, de előkelő külsejű korosabb

hölgy karon fogva vezetett egy körülbelül huszonöt éves ifjút. A hölgy sápadt sovány arca, melyet fehér hajfirtök vettek körül, mély szomorúságnak kinyomatát hordta magán; ő és társa lassu léptekkel és szótlannul haladtak előre, mintha csak a benyomások, melyek őket uralni látszának, a hallgatagság bélyegét nyomták volna ajkaikra.

Valentine látta őket betérni a kápolnába. Néhány pillanat múlva az ifju egyedül jött ki. Hátával egy sziklához támaszkodott, s fejét karjára hajtva, mozdulatlan maradt, tekintetét a tenger végtelen síkjára függesztve. Midőn az imént elhaladt volt azon hely mellett, hol Valentine ült, ez nem láthatta őt, mivel éltesebb társnője elfodta őt szemei elől. Most azonban egész alakja teljes világosságban tűnt föl, megvilágítva a leáldozó nap sugarai által. Valentine megfigyelhette őt most kénye-kedve szerént: közönséges, de szép termetű fiatal ember volt ez. Egyszerű bár és félig már elhasznált ruhája mégis ritka finom csint nyert az ifju nemes magatartása által. Oldalképe a tiszta ég azurja alatt szépen tűnt elő határozott tiszta vonásaival. Kissé sápadt arca kellemes összhangban volt fekete nagy szemeivel, melyeket hosszú pillák árnyékolának; magas, nyílt homloka nagy foku értelmességet s élénk képzelő tehetséget árult el. Néhány pillanatig mozdulatlanul állott, tekintetét a láthatáron jártatva, s aztán hirtelen mozdulatot tett, mintha bizonyos csüggetésgnek akart volna ellen állani, mely szívét megszállni látszott, s félrevonva kezével hosszú hajfirtökeit, melyeket a szellő képeire tolt, fogai közt mormogá:

»Csak rajta; félre minden csüggeteg gondolattal, meg kell lennie!«

Valentine érdekelten tekintett az ifjura; valami benső küzdelem, mely egész külsején visszatükröződött, sejteté vele, hogy kemény harcöt vi önmagával a

fiatal ember, kinek nyájas arca leköté egész rokon-szenvét. Azután úgy tűnt föl neki, mintha már azelőtt látta volna őt valahol; de micsoda helyhez, mely körül-ményekhez van kötve ezen határozatlan visszaemlékezés? ezt lehetetlen volt kitalálnia.

Nemsokára kijött a kápolnából az éltés nő is. Valentine, a mint látta őt méltó fájdalomában komoly léptekkel közeledni, észrevette azon föltűnő hasonlóságot, mely közte s az ismeretlen ifju közt mutatkozott. Eljutva az ifju közelébe, megállt előtte, mély szomorúság kifejezésével arcában, azután kezét vállára téve egészen elérzékenyült hangon szólítá meg őt:

»Rikárdl!«

Az ifju mintha álomból rezzent volna föl.

»Üljünk le, fiam«, szóló újra, »és beszéljünk kissé.«

Helyet foglaltak az ösvény kinyuló magaslatán, arczukkal a nyílt tenger felé fordulva.

Valentinet egy szük térség választá el tőlük; kezdetben mindjárt azon gondolata támadt, hogy távozzék onnét s engedje át egészen a tért az új jövevényeknek, de ezt nem tehette a nélkül, hogy őket föl ne zavarja. De máskülönb is némi kíváncsiság, s bizonyos érdekeltség, melyet benne a két ismeretlen egyén közös fájdalma ébresztett, marasztalták őt, s miután már a beszélgetésnek első szavait meghallotta, nem gondolt többé távozásra.

»Rikárd, édes fiam«, szóló az éltés hölgy, »imádkoztam érted a jó Istenhez, hogy változtasd meg szándékodat, szólj, meghallgatta-e az Uristen imádságomat?«

»Nem tehetem, kedves anyám, ez kérlelhetlen szükség, a melynek alá kell magunkat vetnünk; meg kell lennie!«

(Folytatása következik.)

T Á R C Z A.

A gyüdi kolostor és vidéke.

(Vége.)

Harkány kirándulási helyekben sem mondható szégyenynek; sétányai kedvesek, tágasak, nyíltak, a szemnek szabad járást engedők minden irányban. Mindjárt a bálterem előtt nagy gyepterül el, mely zománchos pászitján virággyakat, disznővényeket hord. Jobbra és balra fasorok haladnak végig a kert hosszában, s velük haladván, megpillanthatjuk a gyüdi templom kétágu tornyát, később magát a kolostort is; aztán egy gyönyörű látványon akad meg tekintetünk, s meggyőződhetünk arról, hogy a baranyai hegyek alkatra és színezetre nézve a legszebbek közé tartoznak édes hazánkban. Elöttünk Siklós vára; mögötte teljes mozdulatlanlansága- és nyugalmában a gizehi pyramis, azaz a hozzá hasonló harsányi hegy kéklő háromszöge; sötét háttér a felettünk ragyogó égboltozat nyájas keretében. Gazdag, szép vidék, mely Solimán császárnak is annyira tetszett, s az innen csak kényszer következtében megvált törökök emlékében feledhetlenül él vala.

Siklós felőlányira esik Harkánytól Árnýéket adó fák között megýünk odáig és a csinosodni kezdő mezővároson át a

dombon fekvő várba jutunk. Köröttünk, csekély kivétellel, síkság terül el a Drávaig, oly síkság kétségkívül, melyet, miként a mohácsit is, vér öntözött volt. Vagy ki ne emlékeznék Zrinyink Szigeti Veszedeleméből a siklósi epizódra, melyben a török ifju szép énekét, Zrinyi váratlan megjelenését, s Mehmet boszniai pasa vereségét oly mesteri rajzban olvashatjuk? Szkender, Mehmet, a pécsi Olaj bég s a többiek emlékét fenn tartja a költő, kinek dicsősége élni fog. A történet azonban itt nem állapodik meg, hanem még régibb időkbe is visszahatól. Mindenki tudja, hogy Zsigmond király itt fogva ült 1399-től 1400 elejéig. A Garák hozták őt ide Visegrádról, hogy enyhítsenek sorsán. Még jelenleg is mutatják a szobát, a hol állítólag tartották volt. Nem láthatám, — hanem láttam a sok gabonát és buzát, mely az első emeleti márványos és oszloptos termekben garmadákban áll. A széppel itt nem gondolnak, a hasznost nézván, ha mindjárt csak közérdekű dolog rovására kamatoz is az. A grófi virágházak megsemmisültek, s a góthizlésű kápolna többször dicsért oltárképét a grófi család maga vitte el, a siklósi uradalomnak örökre bucsút mondván. A Garacs család kihalásával Corvin János örökölte Siklós várát; utána özvegye és később ennek férje a brandenburgi határgróf birtokolta. Majd a Perényiek következtek, a kiknek egyike Perényi Imre oly nagy barátja és támogatója volt a hitújításnak, hogy csakhamar az egész vidéken terjedni és virágozni kezdet az. Miként Ipolyi

Arnold püspök Veresmarti Mihályról irt becses művében tanúsítja, e vidék egyik főfészke volt a reformációnak. Laskó, Veresmart, Herczeg-Szöllős mint nagyterjedelmű szép városok említettnek, s különösen Laskó, a hol Sztáray Mihály hitújító működött volt, igen nagy szerepet játszó, Siklós sem közelítette meg meg régi multját; a török hódoltság megviselte, s midőn 1687-ban az idegen járom alól felszabadult Caprara osztrák tábornok kapta jutalom fejében. Csak midőn a Battyányi grófok vették át, kezdett kibontakozni rommadványaiából és ölte csinosabb külsőt régi vára, mely jelenleg nagy kétemeletes épülethez hasonlít, azzal a különbséggel, hogy fallal van körítve s Harkányra néző oldalán lőréses foktérral ellátva, a honnan a szem gyönyörködve tekinthet szét. Rég volt, a mikor a vár egyik asszonya, a kegyes emlékü Kanizsya Dóra, Perényi Imre özvegye aggódva merengett itt a haza szomorú sorsán, s aztán a mohácsi vérmezőre indult temettetni a holtakat.

A váron kívül alig van nevezetessége Siklósnak. Ott egy düledező mecset a nagy vendéglő udvarán. Hajdan magtár, most valószínűleg lomtár, — s később enyészetnek induló, romladék, melynek elhordatása után itt csinos épület fog emelkedni, mert Siklósnak köve van elég, sőt márványa is, mely különböző és szebbnél szebb fajokat tartalmaz. Ez is egyik gazdagságát teszi az elsőrendű vörös boron kívül, melyet gazdái termelnek. Ime tehát e régi város és vár iránt a természet mostoha nem volt. S így elmondhatjuk, hogy a gyüdi kolostor soknemű érdekeltiséget ébreszthet. Mint a magyar benzécek egykori munkás és áldásos tanyája a történetre támaszkodik; mint gyönyörű vidékkel megáldott hely pedig dicséri a jelent, mely kulturáját és szépülését folyvást előmozdítja.

Sellyei Gábor.

A visszatérő üstökösök.

Korunk tudományos buvárlatai kiderítették, hogy a teremtés egyetlen teste sem könnyebb mint azon tömeg, melyből az üstökösök állnak, s a mely tényleg oly könnyű, hogy a hold anyagából több millió üstökös kitelne. Ha ezt hajdan tudták volna, ugy bizonyára senki sem félt volna attól; mint ezt még jelen századunk elején is hitték, hogy az üstökösökkel való összeütközés a physikai világban rombolásokat idézhet elő. Egyetlen világtest sem okozott az emberiségnek oly nagy félelmet és ijedelmet, mint az ártatlan üstökösök, holott azok ugy szólván semmi hatást sem gyakorolhatnak, földünket nem rombolhatják szét, annál kevésbbé idézhetnek elő más szerencsétlenséget, melyet nekik a babonáshit tulajdonított. Igaz ugyan, hogy ezen csodálatos csillagok oly nagy csóvákat (farkokat) vonszolnak maguk után, melyek hossza gyakran több millió német mérföld, átmérője pedig tizezer mérföld, mindazáltal ha az ember képes lenne ily csóva tömegét összeseperni, a nagy csillagász Herschel állítása szerént, egy ló könnyen elbirná vinni.

Lehetnek-e azonban testek, melyek ily véghetetlenül csekély súlylyal bírnak, a nehézkedés közönséges törvényeinek alávetve?

Tycho de Brache (szül. 1546) volt az újabb csillagászok közt az első, ki fölfedezte, hogy az üstökösök nem a légkörnyben képzett lebvények, mint Aristoteles és számos későbbi csillagászok állították, így például maga Kepler is (szül. 1531), ki ezt irta: »Miután a tengernek czápái vannak, nagyon természetes, hogy a levegőnek is vannak szörnyci és üstökösei, formátlan testek, melyek mintegy állati nemzőerő által a légkörny fölsle-

ges anyagaiból keletkeznek. S ily üstökös az égen több van mint hal az oceánban.«

Az üstökösök mozgását azonban még kevésbbé tudták megmagyarázni, mint tömegöket és alkotásukat. Kepler azon véleményben volt, hogy egyenes vonalban mozognak, azaz a föld felett a földdel párhuzamosan futó görbe vonalokon, és valamennyi üstökös ugyszólván nem jó sehonnan s a mint a bámuló földnek megmutatta magát, visszatér ezen semmibe, az égboltozat mélyébe, tul az ismert régióin. Ily szinfal mögötti hely azonban, honnan a csillagok és üstökösök az ég szinpadjára kilépnek, a világűrben nincs, sem oly zúg vagy lomtár, hol a lelépott csillagtünemények félretétetnének. A vizsgálódásoknak tehát nem csak oda kellett irányulniok, hogy micsodák az üstökösök és mit tesznek, a míg az égboltozaton láthatók, hanem azt is kellett kutatni, mi lesz belőlök, midőn eltávoztak látkörünkből? Tycho de Brache észlelései által rájött, hogy az 1577-iki üstökös a nap körül egy körben mozgott, mely magában foglalá a Merkur és Venus bolygók pályáit.

Óriási haladás volt azonban, midőn egy csillagász előre meg merete mondani, hogy egy bizonyos üstökös, melyet ő észlelt, egy napon vissza fog térni, még nagyobb azonban, midőn még a visszatérés idejét is meghatározta. Ezáltal növekedett az emberek érdeklődése az üstökösök iránt, miután azok időszakisága nem volt többé kétségbe vonható és még ily világtest földöztetett föl, s most már nyolcz üstökösöt ismerünk, melyek első megjelenésök óta egyszer vagy többször ujra láthatók voltak az égen.

Ezen nyolcz üstökös közt a legnevezetesebb a Halley-féle, mely nevét a nagy angol csillagásztól Halley Edmondtól (szül. 1656.) nyerte, ki azt Páris és Calais közti utja alkalmával vette észre. Ez az első üstökös, melynek időszakisága megállapítottatott s melynek forgási időszaka legrégebben ismeretes. Halley ezen pályát 1682-ben számította ki, midőn az üstökös elérte napközélt s gyönyörű fényvel ragyogott az égen, — s ugy találta hogy pályája teljesen megfelel az 1531. és 1607. üstökösökének, miből azon következtetésre jutott, hogy mind a három csak egy és ugyanaz a csillag, mely 1682-ben harmadszor jelent meg az égboltozaton. Ezen kétszeri visszatérés körülbelül hetvenöt és fél évnyi forgási időszakra terjedt, két évi eshetőleges eltéréssel. Daczára azonban ezen bizonytalanságnak, Halley előre megmondta ezen üstökös visszatérését 1758-ra. Igaz ugyan, hogy előtte egy olasz csillagász, Capini beszélt már az üstökösök időszaki visszatérésének lehetőségéről, mindazáltal nem volt képes ezen elméletet bebizonyítani, mert a hasonlatosság, melyet egyes üstökösök között felfedezni vélt, csak látszólagos volt. Halley az olasz eszméjét tovább füzte s oly szerencsés volt, hogy ez utóbbi föltevését bizonyosságra emelte. Vizsgálódásai azon fontos eredményre vezettek, hogy az üstökösök valódi bolygók és rendkívül szabálytalanoknak látszó mozgásaik tényleg nem szabálytalanok, ha viszonyuk a naphoz tekintetbe vétetik. A két test mozgása közti különbség csak az általuk követett pálya alakjában áll; míg tudnillik a bolygóké a szó szokásos értelmében majdnem körszerű, az üstökösöké rendkívül megnyújtott tojásdad, s ez okozza, hogy látkörünkből oly hosszú időközökre eltűnnek.

Mint látjuk, Halley az üstökös visszatérésére nézve mintegy kétévnyi időhézagot engedett, tekintettel a befolyásra, melyet a bolygóknek az ő pályájára szükségképen gyakorolniok kell. Ezen behatás pontos fokát nehéz volt meghatározni. Ennek daczára Clairant francia csillagász egy ünnepelet csillagásznővel, Lapante asszonnyal hozzá fogott ezen behatás kiszámításához, lelkesült hitben Newton nehézkedési törvényébe, melyet a

tudós világ akkor még nem fogadott el általánosan. Az üstökös, melyet jelenleg várunk, mondá a párisi Académia des Sciences 1758. november 14-iki ülésében sokkal nagyobb érdeklődést keltett, mint a milyennel a közönség csillagászati kérdések iránt különben viseltetni szokott. A tudomány minden barátja ohajtja visszatérését, mert ez fényes bizonyítékot fog szolgáltatni azon rendszernek (a Newtonénak), melynek előnyére már annyi jelenség szól. Azok ellenben, kik örömet látják a tudomány férfait bizonytalanságba és zavarba bonyolodni, remélik, hogy Newtonnak s hiveinek fölfedezései más föltevészek színvonalára szállnak le, melyek csupán agrémek.»

(Vége következik.)

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adományok. Ő cs. és ap. kir. Felsege Batares és Komlós gör. kath. hitközségek templomainak felépíthetésére, saját magán pénztárából 100—100 frtnyi segélyt, a dobrói gör. kath. hitközségnek 200 frtot és a kisberzsényi róm. kath. egyházközségnek 100 frtot ugyan ezen célra méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

— Nina bibornok ő emjának ő Szentsége államtitkárának ő cs. és ap. kir. Felsege a Szt-Istvánrend nagykeresztjét adományozta.

— Simor János bibornok hercegprimás ő emja az egyház-karcsi templom kijavítására 130 frtot ajándékozott.

— Ő cs. és apostoli királyi Felsege a báró Wenckheim Béla elhalálása folytán megürült személye körüli m. miniszterium vezetésével ideiglenesen Tisza Kálmánt bízta meg.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Justus József alattyáni róm. kath. lelkésznek elismerését nyilvánította, mert az ottani róm. kath. iskolánál felállítandó 3 osztály részére szükséges beltelek és ház megvásárlására 200 frtot adományozott.

— Liszt Ferenczet XIII. Leo ő Szentsége az albániai káptalan tisztelet-beli kanonokjává nevezte ki.

— Trefort Ágost miniszter intézkedett, hogy a gör. kath. egyház szerkönyvei magyar kiadásban is megjelenjenek s e célra nagyobb összeget tett folyóvá.

— A kegyesrendiek magyarországi tartományi főnökévé ft. Kalmár Endre választott meg titkos szavazat utján egyhangulag.

— Preradovics horvát költő hamvait fölvettek a bécsi temetőből s Zágrábba szállították.

— Strauss János »Cervantes« című új operetten dolgozik; a szöveget Rohrmann pozsonyi színigazgató írta hozzá.

— A velencei »Palazzo ducale«-ra (Doge-palota) vonatkozó hírlapi hírek tévedésen alapultak. Épen semmit sem fognak lebontani ezen világhírű épületből, de sőt restaurálják s ezért van délkeleti oldala hónapok óta deszkapalánkkal és nádfalakalakkal övezve.

— Pusztulunk. A fővárosban e hó 6-ikától 12-ikéig 208 születési és 240 halálzási eset fordult elő, s így a halálzásiak száma 32-vel mulja felül a születések számát. Első sorban a fővárosi romlott levegő az oka e tetemes halálzásiaknak, melyek-

ből e hét minden napjának minden két órájára körülbelül három halott esik.

— Dolgorukow herczeg f. hó 12-ikén 278 zsidó uzsorást utasított ki Moszkvából a katonai brachium felhasználása mellett. — Székesfehérvár város környékét a mult héten a jég teljesen elverte. Hasonló hírek érkeznek az ország több részéből is. — A budapesti főposta-épületben rablás történt, a tettest, valami Tóth Lajos nevű szekerészkaplár személyében el is fogták. — A külső-vácziuti rablógyilkost, a ki Neumann Sándort életétől s holmától megfosztá, elfogták Tardoskedden Brna János személyében. — Debreczen városának fútczáit asphalтиrozni fogják; a költségvetés 27 ezer frtra rúg. — A zircz-ezistercezi rend apátjának kinevezetése ügyében e hó 20-kán ment föl a felterjesztés a kormányhoz. — A gözsiklót mult hónapban 31,012 polgári és 3725 katonai egyén használta. — Lamartine francia költő háza legközelebb Párisban el fog árvereztetni. Páris városa 1859-ben ajándékozta a költőnek, mai becsára 309,000 frank. — Piloty jeles festész nemsokára befejezi legujabb munkáját, a »Girondiak utolsó percei« címűt. — Irkutsk orosz város f. hó 5-ikén egészen leégett.

— Halálozások: Kenessey Albert kir. hajózási felügyelő s akad. tag f. hó 17-kén hajnalban, hivatalos működése teljesítése közben, a »Bores« nevű hajón, Bród alatt, midőn a kormány megbízásából kutatásokat tett a Száván, hirtelen elhunyt. Általánosan kedvelt, tudományosan képzett szakférfiu volt, kiben a nemzet derék munkást vesztett. Özvegyet és négy gyermeket hagyott hátra. — Dr. Machik Béla kolozsvári egyetemi tanár s ugyanott volt rektor, Budapestben hosszas betegség után elhunyt. — Báró Lo Presti Árpád, a magyar tud. akadémia egyik kiváló pártfogója, közelebb hunyt el a fővárosban s temettetett el birtokán Sósdián (Temesmegye). — Pápán, Schéhák Imre benzéstanár, élete 47. évében; Baján pedig az orvosok nesztora, dr. Broyer Adolf 96. éves korában elhunytak. Béke poraikra!

IRODALOM.

— Társulati Értesítő, mint Jézus szent szívének Hírnöke. 1879. julius havi szám. Tartalom: Julius havi általános szándékok. — A rezgő fa. (Legenda.) Rosty Kálmántól. S. J. — Loyolai Szt. Ignác élete. (Folyt.) — Schauenburg Ferencz S. J. »Jézus szeretetre legméltóbb szíve.« (Folyt.) — Elmélkedés a bold. Szűz Mária szeplőtelen szívéről. — Bucsuimák. Közli Intay Vazul. — Részletes jó szándékok julius hóra. — Havi tudósítások a L. sz. A. imaegyletről. Kuncze Leótól. — Mellékletül: »A ker. erényeknek és köteleességeknek gyakorlása.« Irta Rodriquez Alf. S. J. Fordította Tóth Mike S. J. — III. köt. 24. iv.

MINDENFÉLE.

Kerítéseket, zsindeletöket éghetlenekké és vízhatlanokká lehet tenni a következő festék alkalmazása által: 2 liter finom homokot, 4 lit. szitált fahamuval és 6 liter oltott mézszel összekeverünk és az egészten lenolajjal sürű festékké higitjuk fel. E festékkal az illető tárgyakat először vékonyan, másodsor és harmadszor vastagabban kell bekenni. S miután e festék vízben kökeménységűvé válik, azt viztartányok kibéllésére is igen jól lehet használni.

(Kal. Néplap.)

Képtárak statisztikája. A leghiresebb képtárakban a képek száma ennyi: Rómában a Vaticánban 27, a Capitoliumban 225. Bolognában, az akademiában 280. Milanóban 503. A turini muzeumban 569, a velenceiben 688, a nápolyiban 700, a régini kívül. Berlinben a nemzeti képcsarnokban körülbelül 1250. A müncheni régi pinakothékában 1280, az újabbban 200. A bécsi Belvederben 1550, a modern festményeken kívül. A pétervári Hermitageban 1631. A florenczi »Uffiziák«-ban 1200, a Pitti-palotában 500. Az amsterdami muzeumban 386; a hágaiban 304. az antwerpeniben 606, a brüsszeliben körülbelül 550. Párisban a Louvrebán 1800-nál több, nem számítva a Campana-képtárt és a Lanaze-gyűjtemény 275 számát, a Luxembourgban 250-en felül. A versaillesi muzeumban több mint 4000. A londoni nemzeti képtárban 1046. A madridi Pradóban 1833. Dresdában 2200. A magán-gyűjtemények a következő számokkal szerepelnek: a Lichtenstein-féle Bécsben 713; a Burghley-House Londonban 600; a Borghese-képtár Rómában 526; a londoni Sutherland-féle 326, Bridgewater 318 és Grosvenor 192. E statisztika szerint Versailles a leggazdagabb képekben. Mégsem az a képtár a leghiresebb. A művészetben nem a nagy tömeg határoz.

Jámbor ohajtás. Két cseh kivándorló Amerikába érkeve Rochesterben egy vendéglőbe ment, hol a már terített asztalon egyelőre ott volt az ezetes ugorka, ezetes torma stb. efféle. Waczlav az ezetes tormát burgonyafőzeléknek nézi s az evőkanállal rögtön belemerít. Karel, ovatosabb lévén előbb megfigyeli, vajjon az új étel izlik-e barátjának; ekkor látja, hogy Waczlav szemei megtelnek könyekkel. — »Mi bajod, Waczlav?« kérdi Karel. — Oh, felele Waczlav, jóízűt nyelve, szegény jó bátyámra gondoltam, kit a szép Csehországban felakasztottak. Milyen kár, hogy nem él már. Mennyire örülne, ha ilyen jó amerikai főzeléket ehetné!« — Karel erre szintén bekap egy kanál tormát s oly arcot vágott rá, mintha görcsös rángatást kapott volna. »Mi bajod, Karel?« kérdi őt Waczlav. — »Oh! semmi, épen arra gondoltam, milyen kár, hogy nem akasztottak téged szegény jó bátyád mellé a szép Csehországban!«

= **Pályázat.** A váci egyházmegyébe kebeleztet Csepel községében a r. kathol. kántortanítói állomás üresedésbe jövén, annak betöltésére folyó évi augusztus hó 26-ik napjára pályázat hirdettetik.

A megválasztandó köteles leendő segédet tartani, és a róm. kathol. jellegű leányosztályt mind a tantárgyakra, mind az egyházi énekekre tanítani.

Ez állomással összekötött jövedelmek ezek: 1) Párbeváltás helyett 262 forint 50 kr. 2) Alapítványi misedijakból 49 frt 38 kr. 3) Vallás- és tanulmányi alapból 2 frt 62 kr. 4) 1/2 hízó helyett 1 frt 20 kr. 5) Halotti bucsuztatásoknál szabad stola. 6) Requiem Liberától 60 kr. 7) Énekes misétől 20 kr. 8) Kis temetéstől 30 kr. 9) Öreg temetéstől 60 kr. 10) Tanítási jutalék 8 frt. 11) 8 kataszt. hold szántóföld. 12) 50 □ öl kenderföld. 13) 400 □ öl veteményföld. 14) 24 kilogr. hús. 15) 28 kilogr. só. 16) 5 kilogr. 60 deka faggyu. 17) 4 liter 95 centilit. vaj. 18) Ostyasütésre 1 méter és 90 centimet. puhafa. 19) 300 kéve nád. 20) 3 kocsiszéna. 21) Hirdető czédula írásért 17 kr. 22) Szabad lakás.

A pályázni kívánók kéretnek oklevéllel és erkölcsi bizonyítványokkal fölszerelt folyamodványaikat a csepeli ft. és tek. iskolaszékhez czimezve alulirtohoz küldeni, és augusztus 26-dikán énekpróba czéljából személyesen megjelenni.

Kelt Uj-Kécskén, július hó 3-ikán 1879.

(3—3)

Moravszky János, s. k. h. alesp. s pléb.

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Szabados Antal kalocsai papnöveldei érsek 6 30

Pápai Jeromos prem. r. kanonok 28 35

Hirdetés.

A Pesti Oltáregylet szállítója.

Magyarhonban

legbővebben fölszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(7—12.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: Ágoston Antal.

Budapest. 1879. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)